

Lääkinnällisenä kuntoutuksena myönnettävien apuvälineiden saataavuusperusteet

Alueellinen apuvälinetoiminta

- **Varsinais-Suomen kunnista alueellisessa apuvälinetoiminnassa**
  - Kaarina, Kemiönsaari, Loimaa, Parainen, Masku, Naantali, Paimio-Sauvo, Pöytyä, Rusko, Salo, Turku, Uusikaupunki,
  - eli koskee n. 400 000 asukasta
- **Apuvälineet yhteisomistuksessa**
  - Kilpailutus, hankinnat, kierrätys
- **Yhteiset käytännöt ja toimintatavat sovittu**
  - Verkostokokoukset, koulutukset, Effector
- **Apuvälineiden saatavuusperusteet koottu yhteen oppaaseen:**

VALPAS (= Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueellinen apuvälinepalveluiden toimintakäytäntö)

Löytyy mm. sairaanhoitopiirin www-sivuilta:

>>Palvelut>>Apuvälineet>> Hyödyllisiä linkkejä

<http://www.vsshp.fi/fi/3941>

Valtakunnalliset ohjeistukset

- **Muiden sairaanhoitopiirien ohjeet**
  - valtaosassa julkisesti avoimet saatavuusperusteet
  - parilla piirillä ei ole lainkaan
  - joillakin näkyvillä vain henkilökunnalle
- **Valtakunnallisia yhteisiä saatavuusperusteita ei ole kirjattu yksiin kansiin**
- **STM tiedottanut 5/2014; THL julkaissut Apuvälineet- verkkosivut**
  - hyödyllistä tietoa ammattilaisille, opiskelijoille ja palvelujen käyttäjille
- **http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/aiheet/tietopakettit/apuvalinepalvelut/ohjeita_apuvalinepalveluiden_toteuttamiseen**

Apuvälinepalveluiden järjestäminen

- **Terveydenhuolto**

- Laajin vastuu
- Vastaa **lääkinnällisen kuntoutuksen** apuvälineistä
  - Luovutuksen edellytyksenä lääkärin toteama **sairaus**, vamma tai kehitysviivästymä, joka heikentää potilaan **toimintakykyä** ja itsenäistä suoriutumista
- Työnjako erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä sovittu alueellisesti
  - Esh vastaa erikoisapuvälineistä (=erityisen kalliit, harvinaiset ja teknisesti tai muuten erityistietämystä vaativia)

Muut apuvälinepalveluista ja kustannuksista vastaavat tahot

- **Sosiaalitoimi**
  - Vaikeavammaisten **asumiseen** liittyvät välineet ja ratkaisut
- **Opetustoimi**
  - **Koulu- ja luokkakohtaiset** liikkumisessa ja päivittäisissä toiminnoissa tarvittavat apuvälineet
- **Kansaneläkelaitos**
  - Vaikeavammaisten **opiskelussa ja työssä** tarvitsemat apuvälineet
- **Vakuutusyhtiöt**
  - **Tapaturmien** perusteella tarvittavat apuvälineet
- **Valtionkonttori**
  - **Sotainvalidien, asevelvollisten** välineet
- **Työhallinto**
  - **Vajaakuntoisen** tarvitsemia välineet
- **Työnantajat**
  - **Työturvallisuuteen ja ergonomiaan** liittyvät välineet
- **Valtion Työvoima- ja elinkeinokeskus**
  - Korvaa **pakolaisten, maahanmuuttajien**, ym. apuvälineet

Käsitteistä

Apuväline

Yleiskielessä voi tarkoittaa lähes mitä vain

Lääkinnällisen kuntoutuksen apuväline

=välineet, laitteet, tarvikkeet, tietokoneohjelmat sekä muut ratkaisut, joiden tarkoituksena on edistää potilaan **kuntoutumista**, tukea, ylläpitää tai **parantaa toimintakykyä jokapäiväisissä toiminnoissa** taikka ehkäistä toimintakyvyn heikentymistä

Hoitoväline

Apuvälineen ja hoitovälineen raja jossain tapauksissa tulkinnanvarainen

Yksilöllinen apuväline

Ei kierrätettävissä suoraan potilaalta toiselle

Henkilökohtainen apuväline

Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineet aina henkilökohtaisia, luovutetaan tietylle henkilölle

Yhteiskäyttöinen apuväline

Esim. ergonomiaan tai julkisiin tiloihin hankitut apuvälineet

Tavallinen kaupasta ostettava apuväline

Useita apuvälineitä saatavissa kaupoista

Rajoituksia

- Ei harrastus- tai kuntoiluvälineitä
- Ei hoitovälineitä
- Arkielämässä välttämättömät
- Yksi apuväline/toiminto, ei kaksoiskappaleita
- Varsinaiseen asuntoon, ei kakkosasuntoon
- Varsinaiseen käyttötarkoitukseen

Apuvälineen saaminen ei ole subjektiivinen oikeus, vaan perustuu apuvälinealan asiantuntijan yksilölliseen arviointiin jossa huomioidaan potilaan toimintakyky, elämäntilanne ja elinympäristö

Tulkintaongelmien aiheuttajia, tulevaisuuden haasteita

- **Terveydenhuollon valinnanvapaus ?**
- **Sote – uudistus ?**
- **Uudet innovaatiot, tekniikan kehittyminen**
- **Apuvälinepalveluun pääsyn aikarajat ?**
  - Ohjeissa priorisoidaan kotiutuminen
- **Asumismuotojen moninaisuus, niiden luokittelu**

Laitoshoidto

Sairaalahoito

*hoivahoito

Vanhainkoti

Intervallihoidto

Asumispaalveluyksikkö

Palvelutalo

Palveluasuminen

Tehostettu palveluasuminen

Avohoidto

Oma koti

*ilman palveluja

*omaishoitajan turvin

*kotipalvelun turvin

Laitokset vastaavat itse apuvälinepalveluista
Laitos- ja avohoidon raja;

<http://www.finlex.fi/data/sdliite/liite/4470.pdf>

Asumispaalveluyksiköiden asukkailla oikeus apuvälineisiin asetuksen määräämin edellytyksin, mutta yksiköillä työnantajavelvoitteet ja varustevaatimukset. Apuvälinekäytännöt asumispaalveluyksiköissä;

<http://www.stm.fi/tiedotteet/kuntainfot/kuntainfo/-/view/1850956>

Kiitos mielenkiinnosta!

